

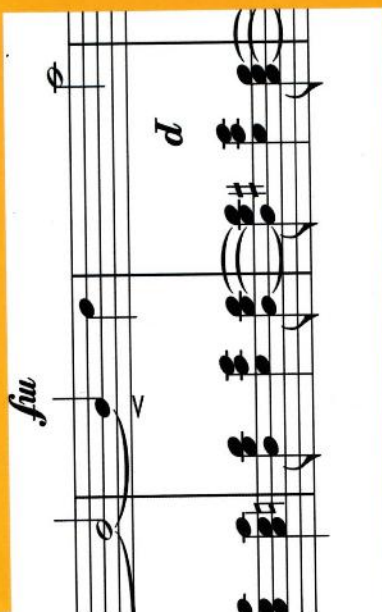
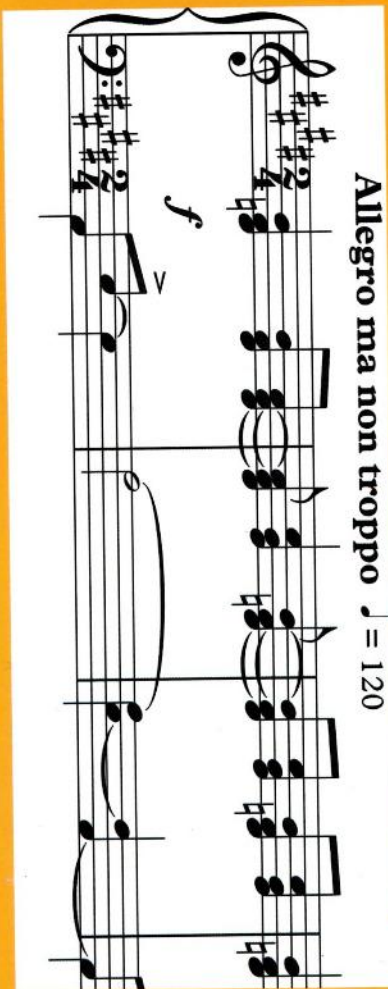
ر. آتایان

د. در-مارتیرسیان

مترجم: پویان نادری

تئوری مقدماتی

موسیقی

رشته	: آتایان، روبرت ارشاکی، ۱۹۱۵ - ۱۹۹۴ م. Ataian, Robert A.
عنوان و نام پدیدآور	: تئوری مقدماتی موسیقی آتایان روبرت ارشاکی آتایان، تیگران گورگی در-مارتیرسیان؛ مترجم پویان نادری.
مشخصات نشر	: تهران: صبحدم، ۱۴۰۱ -
مشخصات ظاهری	: ج. جدول، پارتیسیون.
شابک	: ج. ۴۱-۳۰-۸۲۷۳-۹۶۴-۹۷۸-۹۶۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: واژه‌نامه.
موضوع	: موسیقی ارمنی * Music, Armenian
شناسه افزوده	: تر- مارتیروسیان، تیگران
شناسه افزوده	: 1er-Martirosyan, Tigran
شناسه افزوده	: نادری، پویان، ۱۳۶۲-، مترجم
رده بندی کنگره	: ۳۷۵۸۸۸۸
رده بندی دیویی	: ۷۸۱/۶۲۹۱۹۹۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۰۸۹۲۳۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

صبحدم

تئوری مقدماتی موسیقی آتایان

(جلد اول)

مؤلفین: رُبرت آرشاکِی آتایان و تیگران گُورگی در-مارتیرسیان

مترجم: پویان نادری

ناظر چاپ: سحر اسماعیلی

نگارش نت‌ها: پویان نادری

تنظیم صفحات: ع. خرمشاهی، لیتوگرافی: فرانقش، چاپ: رهنما

چاپ اول: ۱۴۰۲، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۲۷۳-۳۰-۴۱

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار مترجم
۱۱	زندگینامه‌ی نویسنده
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: صدا و ردیف صدا
۱۹	قسمت ۱: تعریف صدا
۲۱	قسمت ۲: صداهای موسیقایی
۲۱	قسمت ۳: تولید صدا در ساز
۲۲	قسمت ۴: نظام (سیستم) موسیقی
۲۳	قسمت ۵: ردیف صدا
۲۴	قسمت ۶: آکتاواها
۲۵	قسمت ۷: نیم‌تن (نیم‌پرده) و تمام‌تن (تمام‌پرده)
۲۷	فصل دوم: نگارش نت
۲۷	قسمت ۸: نگارش مدت‌زمان صدا
۳۰	قسمت ۹: نگارش مدت‌زمان پااوزا (وقفه)
۳۱	قسمت ۱۰: شیوه‌های نگارشی دیگر برای مدت‌زمان صداها
۳۴	قسمت ۱۱: نگارش ارتفاع صدا
۳۸	قسمت ۱۲: آکلاد
۴۰	قسمت ۱۳: درجات مشتق در ردیف صدا

۴۳	قسمت ۱۴: اِنهَارْمُنِزِمِ صداها
۴۳	قسمت ۱۵: نیم‌تُن‌ها (نیم‌پرده‌ها) و تُن‌های (پرده‌ها) دیاتُنیک و کُرْمَاتیک
۴۴	قسمت ۱۶: قدرت صدا و علامت‌های آن
۴۶	قسمت ۱۷: تِمپُ و اصطلاحاتِ آن
۴۹	قسمت ۱۸: علامت‌های مشخص‌کننده‌ی طبیعت کلی (درونی) اثر موسیقایی
۵۰	قسمت ۱۹: چند علامت ویژه‌ی اجرایی
۵۲	قسمت ۲۰: علامت‌های مختصرکننده و آسان‌کننده‌ی نگارش نُت
۵۷	فصل سوم: متر و ریتم
۵۷	قسمت ۲۱: تاکت (میزان) و بخش‌های آن
۵۸	قسمت ۲۲: اندازه
۵۹	قسمت ۲۳: میزان‌های ساده
۶۰	قسمت ۲۴: میزان‌های پیچیده
۶۲	قسمت ۲۵: میزان‌های مختلط
۶۴	قسمت ۲۶: میزان‌های بینابینی و میزان‌های متغیر
۶۶	قسمت ۲۷: ریتم
۶۸	قسمت ۲۸: تصویر ریتمیک
۶۹	قسمت ۲۹: گروه‌بندی
۷۲	قسمت ۳۰: پیش‌میزان
۷۲	قسمت ۳۱: سینکُپَا
۷۴	قسمت ۳۲: تقسیمات ویژه‌ی مدت‌زمان
۷۹	قسمت ۳۳: تقسیمات ویژه‌ی دیگر
۸۱	فصل چهارم: ایتروال‌ها
۸۱	قسمت ۳۴: تعریف ایتروال
۸۲	قسمت ۳۵: اسامی ایتروال‌ها
۸۳	قسمت ۳۶: انواع ایتروال‌ها
۸۳	قسمت ۳۷: ایتروال‌های تمیز، بزرگ و کوچک
۸۶	قسمت ۳۸: ایتروال‌های افزوده و کاسته
۸۸	قسمت ۳۹: ایتروال‌های دوبرابر افزوده و دوبرابر کاسته
۸۹	قسمت ۴۰: ایتروال‌های ترکیبی

فهرست مطالب / ۷

۹۰	قسمت ۴۱: تساوی اینهارمُنیک ایتروال‌ها
۹۱	قسمت ۴۲: معکوس ایتروال‌ها
۹۲	قسمت ۴۳: ایتروال‌های کُنسنانس و دیسنانس
۹۵	فصل پنجم: مُد و تُنالیتِه
۹۵	قسمت ۴۴: مفهوم مُد
۹۷	قسمت ۴۵: مُد ماژر
۹۸	قسمت ۴۶: اسامی درجات مُد
۹۹	قسمت ۴۷: ایتروال‌های طبیعی در مُد ماژر طبیعی
۱۰۰	قسمت ۴۸: مُد مینر
۱۰۱	قسمت ۴۹: ایتروال‌های طبیعی در مُد مینر طبیعی
۱۰۱	قسمت ۵۰: ماژر هارمُنیک و ماژر ملدیک
۱۰۲	قسمت ۵۱: مینر هارمُنیک و مینر ملدیک
۱۰۳	قسمت ۵۲: ایتروال‌های پایدار و ناپایدار در مُد ماژر و مُد مینر
۱۰۴	قسمت ۵۳: تُنالیتِه
۱۰۵	قسمت ۵۴: تُنالیتِه‌های ماژر
۱۰۷	قسمت ۵۵: تُنالیتِه‌های مینر
۱۰۸	قسمت ۵۶: تُنالیتِه‌های موازی
۱۱۰	قسمت ۵۷: تُنالیتِه‌های همنام
۱۱۱	قسمت ۵۸: تساوی اینهارمُنیک تُنالیتِه‌ها
۱۱۲	قسمت ۵۹: گاما
۱۱۳	قسمت ۶۰: تتراکُرد
۱۱۵	قسمت ۶۱: انتقال تُنالیتِه
۱۱۵	قسمت ۶۲: حل ایتروال‌ها
۱۱۶	قسمت ۶۳: حل ایتروال‌های کُنسنانس ناپایدار
۱۱۶	قسمت ۶۴: روند حرکت صداها
۱۱۷	قسمت ۶۵: حل ایتروال‌های دیسنانس
۱۲۳	قسمت ۶۶: آلتراسیای مُدی
۱۲۵	قسمت ۶۷: مفهوم مُدولاسیون و خویشاوندی تُنالیتِه‌ها
۱۲۸	قسمت ۶۸: گام کُرْماتیک
۱۳۰	قسمت ۶۹: مُدهای قرون وسطایی

۸ / تئوری مقدماتی موسیقی آتایان

- قسمت ۷۰: ماژر و مینر دوبارهارمُنیک ۱۳۶
- قسمت ۷۱: گام تمام پرده و گام پرده نیم پرده ۱۳۷
- فصل ششم: آکردها** ۱۳۹
- قسمت ۷۲: مفهوم جامع ۱۳۹
- قسمت ۷۳: دسته صدا، آکُرد و صداهای آکُردی ۱۴۱
- قسمت ۷۴: سه صدایی ها ۱۴۲
- قسمت ۷۵: معکوس سه صدایی ها ۱۴۳
- قسمت ۷۶: سه صدایی های درجات مُدهای ماژر و مینر ۱۴۴
- قسمت ۷۷: سیپت آکردها ۱۴۵
- قسمت ۷۸: معکوس های سیپت آکُرد ۱۴۷
- قسمت ۷۹: سیپت آکردهای درجات مُدهای ماژر و مینر ۱۴۸
- قسمت ۸۰: نُن آکُرد ۱۴۹
- قسمت ۸۱: آکردهای ایتروال سومی پیچیده و دسته صداهای غیر ایتروال سومی ۱۴۹
- فصل هفتم: ملدی و تزئین های ملدیک** ۱۵۳
- قسمت ۸۲: ملدی و ساختار آن ۱۵۳
- قسمت ۸۳: حرکت و تصویر ملدیک ۱۵۴
- قسمت ۸۴: تیش و اوج در ملدی ۱۵۷
- قسمت ۸۵: پیشرفت اینتناسیایی ملدی ۱۵۸
- قسمت ۸۶: تزئین ها یا ملیزم های ملدی ۱۶۱
- فصل هشتم: چند صدایی و عناصر سازنده ی آثار موسیقایی** ۱۷۳
- قسمت ۸۷: چند صدایی ۱۷۳
- قسمت ۸۸: چند ریتمی و چند متری ۱۷۷
- قسمت ۸۹: چند مدی و چند ثالیته ای ۱۸۰
- قسمت ۹۰: عناصر سازنده ی آثار موسیقایی ۱۸۱
- لغتنامه ی اصطلاحات پر کاربرد موسیقایی** ۱۸۷

فصل دوم

نگارش نت

قسمت ۸: نگارش مدت زمان صدا

تقسیمات مدت زمان

مدت زمان صدا را توسط علامت‌های مخصوصی که نُت یا صدانما نام دارند، نشان می‌دهند.^۱ نُت، مدت زمان مطلق صدا را نشان نمی‌دهد، بلکه نشان‌دهنده‌ی مدت زمان نسبی آن است.

برای نشان دادن مدت زمان نسبی صداها رایج است یک نُت که نشان‌دهنده‌ی مدت زمان کامل^۲ است را مبنا قرار می‌دهند که به شکل زیر نشان داده میشود:

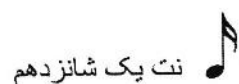
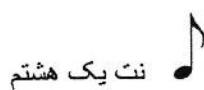
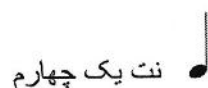
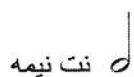
○ نت کامل

مدت زمان‌های کوچکتر از کامل که تقسیمات زوج [تقسیم بر دو] کوچکتر از مدت زمان

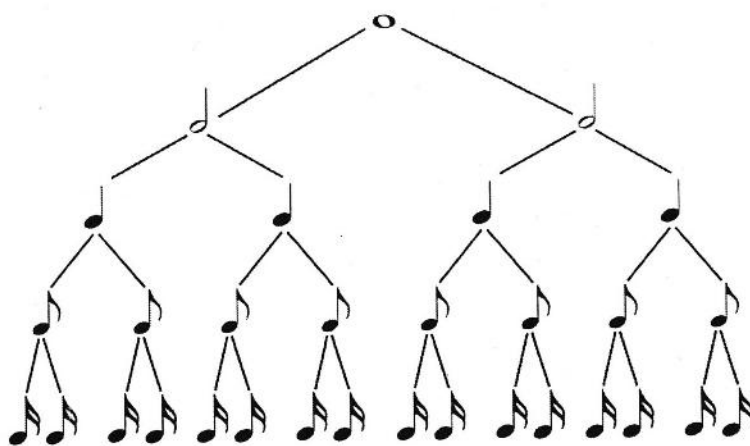
۱. نُت در زبان لاتین به معنای نشانه است.

۲. م - مدت زمان "کامل" همان مدت زمان نت یا وقفه‌ی "گرد" است. همان ترجمه‌ی اشتباهی که تا به امروز در کتاب‌های تئوری موسیقی شاهد آن بوده‌ایم. واژه‌ی کاملاً نابجایی که ابداً مدت زمان را تعریف نمیکند و صرفاً مربوط به شکل نگارشی نت است. همین اشتباه در مورد ترجمه‌ی نت‌ها یا وقفه‌های "نیمه" (سفید)، "یک‌چهارم" (سیاه)، "یک‌هشتم" (چنگ)، "یک‌شانزدهم" (دولاچنگ)، "یک‌سی و دوم" (سه لاچنگ) و ... به کار می‌رود.

نُت کامل هستند را به اشکال زیر نشان می‌دهیم:

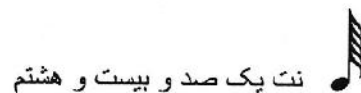
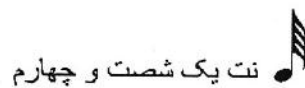
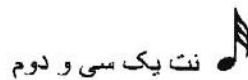

تقسیمات مدت زمان نُت کامل براساس تقسیمات دوتایی (تقسیم بر دو) اعمال میشوند. بدین ترتیب مدت زمان یک نُت کامل به دو نُت نیمه تقسیم میشود و نُت نیمه به دو نُت یک چهارم، یک چهارم به دو نُت یک هشتم و ... این تقسیمات مدت زمانی در نمودار زیر نشان داده شده است:

فصل دوم: نگارش نت / ۲۹

نُت‌هایی با مدت‌زمان‌های کوتاه‌تر نیز در موسیقی کاربرد دارند مثل: یک‌سی‌دوم، یک‌شصت‌وچهارم و یک‌صدویست‌وهشتم که کمتر استفاده میشوند.

یکی از علامت‌های مدت‌زمان طولانی که کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد برویس است که نشان دهنده‌ی مدت‌زمان دوبرابرِ نتِ کامل است^۱.

برویس - دوبرابر کامل

برای راحت‌تر خواندن نُت‌های یک‌هشتم پشت سر هم یا نُت‌هایی با مدت‌زمان کوتاه‌تر، مرسوم است که آن‌ها را توسط یک خط افقی مشترک به هم وصل کنند.

به غیر از آنچه اشاره شد، تقسیمات مدت‌زمانی دیگری نیز در موسیقی وجود دارند که در فصل بعدی به آن‌ها اشاره خواهیم کرد.

۱. برویس به زبان لاتین به معنای کوتاه است. این علامت در نُت‌نویسی عصرهای کهن در مقایسه با دیگر نُت‌ها مدت‌زمان کوتاهی داشته است.

Ռ.Աթայան
Տ.Տեր-Մարտիրոսյան

Թարգմանիչ Փույան Նադերի

Է Ն Ա Փ Շ Ն Ո Ւ Թ Յ Ա Ն

Տ Ա Ր Ա Կ Ա Ն

Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

صیخادم

ISBN 978-964-8273-30-4

9789648273304

مرکز موسیقی پتهوون شیراز